

شرایط فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی یک جامعه باشد. چنانچه هدف نهایی توسعه‌ی اقتصادی را به حداکثر رساندن رفاه مادی و معنوی جوامع بدانیم، عامل کلیدی ترکیب مطلوب منابع مالی و نیروی انسانی است، زیرا مدیر و مدیریت عامل است که با تفکر و اندیشه‌ی خود خالق ارزش‌های مادی و غیرمادی در عرصه‌های مختلف حیات اجتماعی هر کشوری است. مشاوران و کارشناسان متخصص و مجرب، صاحب‌نظران خبره، و مهندسان مشاور با استفاده از روش‌های علمی امکان اجرای هر طرح ترکیبی از طرح‌ها را تأیید می‌کنند.

حسابداران رسمی و تحلیل‌گران مالی با شفاف‌سازی اطلاعات بر پایه‌ی استانداردهای قابل قبول، امکان تجزیه و تحلیل علمی اطلاعات را فراهم می‌سازد و متفکران اقتصادی اثرات مستقیم و غیرمستقیم اقتصادی و اجتماعی انواع طرح‌ها در بخش‌ها و لایه‌های مختلف جامعه را تعیین می‌کنند. بنابراین تحلیل هزینه - فایده، روش منطقی و قابل قبولی است که از طریق آن پرسش‌ها و پاسخ‌های تخصصی و مشخص مطرح می‌گردد و از درون آن تصمیم‌سازی‌ها و تصمیم‌گیری‌های علمی و تخصصی (و نه محفلی و تحمیلی) شکل می‌گیرد. البته همان‌گونه که اشاره شد این حقیقت را نباید نادیده گرفت که خمیرمایه‌ی هرگونه تحلیل مالی و اقتصادی، اطلاعات و داده‌های شفاف و بدون ابهام است.

اما در مقابل، کوتاه سخن آن‌که در اقتصادهای دولتی مبتنی بر رانت و رانت‌خواهی سازمان یافته، نه تجزیه و تحلیل علمی و تخصصی جایگاهی دارد و نه اطلاعات شفاف و قابل اتکا، چراکه در پیچ و خم تاریخ دالان‌های اقتصاد دولتی، داده‌های شفاف اگر پاک نشود، توسط مفسدان اقتصادی و رانت‌خواران غیرشفاف می‌شود.

اجرای طرح‌ها در غیاب تحلیل

صالح ضیایی شه‌میری

و خدماتی را برای توسعه‌ی اقتصادی جامعه سودمند تلقی کرد؛ حتی اگر این قبیل طرح‌ها بخشی از اهداف مورد نظر در برنامه‌های اقتصادی و خدماتی بلندمدت و کوتاه‌مدت دولت‌ها را تأمین نماید. چون یکی از اصول اساسی برای تهیه و تنظیم طرح‌های توسعه، قبل از هر چیز سودمندی و مطلوبیت آن‌ها از جنبه‌های مختلف اقتصادی و اجتماعی است و در کنار آن باید بر پایه‌های علمی طراحی و با نظارت کارشناسان و مهندسان واجد شرایط اجرا شود.

برای تحقق این امر، استفاده‌ی بهینه از منابع و امکانات، به‌عنوان یکی از عوامل کلیدی و هم‌چنین کاربرد یک روش علمی مناسب در ارزیابی طرح‌ها و انتخاب بهترین طرح برای نیل به یک یا چند هدف خاص در مقایسه با سایر طرح‌های مشابه، بسیار ضروری است.

در اکثر کشورهای صنعتی و در حال توسعه که توسعه‌ی اقتصادی در توسعه و شفافیت سیاسی آن‌ها تبلور یافته، استفاده از روش علمی در ارزیابی طرح‌های اقتصادی موضوعی است الزامی و ناگزیر. به‌عنوان مثال تحلیل هزینه - فایده یکی از ابزارهای علمی برای انتخاب طرح‌های عمرانی و اقتصادی است که باید متناسب با

در برخی کشورهای در حال توسعه، بدون از بین بردن موانع توسعه‌ی اقتصادی و ایجاد و اصلاح ساختارهای اقتصادی، فرهنگی و سیاسی و به‌طور کلی عوامل عمده‌ی زیربنایی، طرح‌های متعددی در زمینه‌های صنعتی، عمرانی و خدماتی ارائه شده است. متأسفانه بسیاری از این طرح‌ها با شتاب‌زدگی ناشی از شرایط زمانی، مکانی و هم‌چنین اقتصادی و سیاسی حاکم بر فعالیت‌های اقتصادی و بازرگانی و تأمین منافع گروهی خاص به صورت نیمه تمام، یا زخمی شده زود افتتاح می‌شود و یا حتی «مرده» به دنیا می‌آید. اجرای این قبیل طرح‌ها گاه نه تنها کمکی به توسعه‌ی اقتصادی نمی‌کند، بلکه ضمن بلعیدن غیرمعارف منابع مالی در مسیر حرکت لاک‌پشتی خود بعضاً متوقف یا نیمه‌تمام رها می‌شوند و گاه با تغییر کاربری آن‌ها بار دیگر روند شتابان جذب نقدینگی در قالب انواع بودجه‌های اصلاحی و متمم آغاز می‌شود.

تردید نیست که استفاده از فن‌آوری پیشرفته و مناسب در جهت توسعه‌ی اقتصادی و صنعتی کردن کشور راه‌حل نهایی و شرط ناگزیر رفع مشکلات کشورهای در حال توسعه به‌شمار می‌رود، اما این بدان معنی نیست که باید هر نوع فن‌آوری و طرح عمرانی